

Vrije tijd van jongeren in residentiële voorzieningen: persoonlijke ruimte of hulpverleningsruimte

beno.schraepen@ap.be

AjKo - Doelstellingen

VRAAGGERICHTE, LAAGDREMPELIGE
ONTMOETING EN GROEPSGERICHT
VRIJETIJD SAANBOD

- * ADHV DEELWERKINGEN
- # METHODIEKEN

BRUGFUNCTIE + SIGNAAL- EN
BELANGENBEHARTIGING

- * NAAR DOELGROEP ZELF
- * NAAR MIDDENVELD

ALLE K&J, MAAR SPECIFIEKE AANDACHT VOOR
MEEST KWETSBAREN!!

**WAT IS HET BELANG VAN
VRIJE-TIJD-SBESTEDING VOOR
JONGEREN?**

Functies van VT

1. Plezier en ontspanning
2. Oefenen in autonomie en zelfbeslissing,
3. Kans om te leren en competenties te verwerven
4. Mogelijkheden tot zelfontplooiing en talentontwikkeling
5. Ruimte om relaties en sociaal netwerk uit te bouwen
6. Oefening in burgerschap en democratie

**WAT ZIJN PROBLEMEN MET DE
VRIJETIJSBESTEDING VAN JONGEREN
IN DE RESID. JEUGDZORG. ?**

Diverse spanningsvelden?

- Vanuit de jongere/thuis?
- Vanuit de hulpverleningscontext?
- Vanuit de vrijetijdscontext/aanbod?

Wat betekent vrije tijd voor jou?

"Vrije tijd betekent gewoon los zijn en niet altijd hier zitten, gewoon een keer buiten gaan en niet altijd binnen zitten. Naar buiten gaan om vrienden te zien." (jongen, 16 jaar)

"Hobby's, naar je ouders gaan, met vrienden op stap gaan, activiteiten buiten de voorziening ..." (meisje, 15 jaar)

"Ik ga niet naar de jeugdbeweging omdat ik in het weekend naar huis ga en dat is het enige moment dat ik mijn broers zie, ik wil alle tijd met hen doorbrengen." (meisje 11j)

"Ik heb nooit in de jeugdbeweging gezeten, nu ook niet. In het weekend ga ik naar mama en dat zou mijn weekend verpesten omdat ik dan niet bij mama ben." (meisje 12j)

Weinig, meer in
dan buiten

Twee kanten

"Ik zou willen basketballen maar dat is niet dichtbij. Ik heb dat nog niet gezegd tegen de begeleiding dat ik dat wil doen, maar ik weet dat dat waarschijnlijk te ver is want dat is hier niet echt in de buurt." (meisje 14 jaar)

"Nu ben ik gestart met toneel. Als ik terug naar huis zou gaan, uit de voorziening, dan zou ik toneel niet kunnen blijven doen omdat mijn ouders dat niet kunnen betalen." (jongen, 16 jaar)

Spanningsveld 1

Verderzetten van vrijetijdsactiviteiten thuis vanuit de HV?

- Wenselijk: sociaal netwerk met leeftijdsgenoten onderhouden
- Soms onmogelijk
- Soms onwenselijk
 - beter geen contact meer te hebben met het vroegere milieu.

Maar wat komt dan in de plaats?

Waarom niet?

Praktisch-materieel
Aard instelling of behandelingsplan
Persoonlijke hulpvraag
Sociaal-emotioneel
Ontbreken van vrijetijdscultuur

50% extra inspanning

50% wil extra inspanning

Maar afwezigheid van een hobby bij de kinderen en jongeren voor hun plaatsing

Vakantie? Een of - of verhaal

Hoe minder met familie op vakantie wordt
gegaan, ...
hoe meer kinderen en jongeren op kamp gaan.

Spanningsveld 2

Vrije tijd als middel ... ?

- Als beloning, om te motiveren en te structureren, (een aanbod en puntensysteem om te zien of ze aan voldoende activiteiten deelnemen)
- Of omgekeerd is te verdienen (bv. fasensysteem)

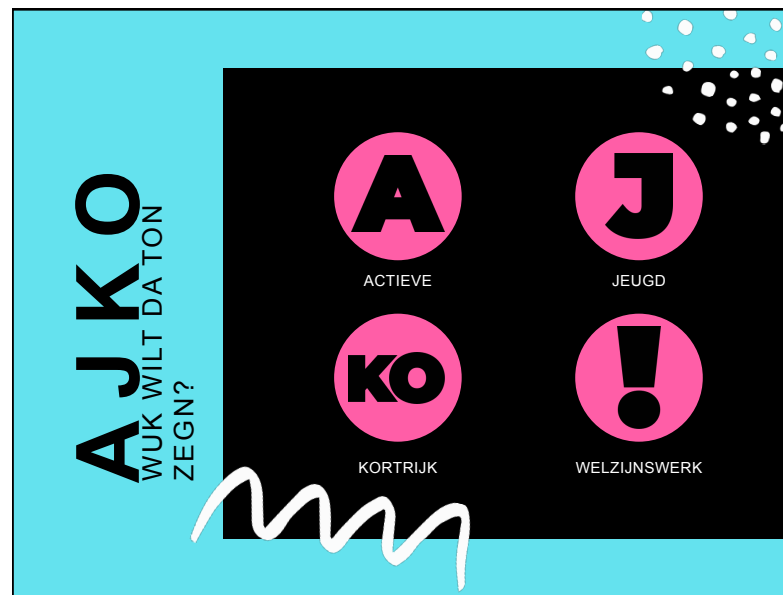

Integratie vrije tijd en behandeling?

"Er is aanbod in de voorziening: paintballen, schaatsen, zwemmen, karten ... dat zijn groepsactiviteiten. Er is een beloningssysteem: op 4 weken tijd moeten we een bepaald streefcijfer halen, dan worden we beloond met zo'n activiteit." (jongen, 15 jaar)

Spanningsveld 3

- Samenwerking VT-aanbod & Jeugdzorg
 - Kennen ze elkaar?
 - Vertrouwen ze elkaar?
 - Tijd?
 - Praktische organisatie?
 - Ingaan op aanbod rond de voorziening of rond thuis?

Samenwerking is er... kan beter.

Soort organisatie	n	% (n=55)
Doelgroepspecifieke werkingen	37	67,3
Sportverenigingen of -clubs	40	72,7
Reguliere werkingen	31	56,4
Andere	2	3,6

Weinig structureel
ingebouwd

Pro- en contra
samenwerking
reguliere of specifieke
werkingen

Algemene Bevindingen? (n=440)

- Betekenis van 'vrije tijd' verandert
- Plaatsing is vooral inboeten op VT
- Het aanbod is klassiek, gendergebonden
weinig gedifferentieerd
- Weinig inspraak en keuze
- Weinig structurele samenwerking

Wat kan elk vanuit zijn/haar rol doen?

Advies

- **Toezen op, stimuleren dat**, informatie en acties m.b.t. vrijetijdsaanbod wordt verspreid, gedeeld of bekend worden gemaakt bij ouders, scholen, zorgvoorzieningen ...
- Waar het lokale beleid vanuit zijn schaalniveau soms te klein is, zouden er ook op **intergemeentelijk vlak initiatieven kunnen ontwikkeld worden**

Advies

- **Jw & Vtaanbod dient zich bewust te zijn dat zij een belangrijke rol kunnen spelen** voor deze jongeren: ontspanning en plezier, maar ook voor 'genormaliseerd' sociaal contact met leeftijdsgenoten m.a.w. een 'genormaliseerde' invulling van de vrije tijd.
- JW & VT kan **het potentieel bieden om veerkracht te ontwikkelen** wat deze jongeren vaak moeten ontberen gezien hun kwetsbare positie

Advies

- Het jeugdwerk kan/moet **meer openheid aan de dag leggen naar jongeren uit een voorziening, ook als dit maar een tijdelijke aansluiting zou betekenen en er geen regionale binding is.** In hoeverre richten lokale jeugdwerkinitiatieven zich naar voorziening in de buurt? Gaan ze zich voorstellen, organiseren ze een open aanbod, ...?
- kan verwacht worden dat **de lokale jeugddienst een proactieve houding aanneemt en systematisch contact opneemt en informatie bezorgt aan de voorzieningen.**
- **Informatie over het jeugdwerk moet ook rechtstreeks** via de voorzieningen **bij de jongeren** kunnen terechtkomen. Informatie verspreiden kan op een actievere manier bv. het jeugdwerk ter plaatse zich komt voorstellen in de voorziening.

Advies

- **initiatief nemen om contact op te nemen met de voorziening of de jongere, wanneer één van hun jongeren al dan niet tijdelijk in een voorziening terechtkomt.** Zij kunnen hier een belangrijke bijdrage leveren aan continuïteit in de vrijetijdsbesteding van de jongere.
- Met het oog op emancipatie en maatschappelijke participatie moeten jongeren kunnen experimenteren met keuzes en autonomie. **In samenwerking met WMKJ's kan een afzonderlijke jeugdwerkvorm in de regio uitgebouwd worden die jongeren een vrije experimenteerruimte biedt buiten de gecontroleerde omgeving van de voorziening.**

Advies

- Participatie van jongeren wordt niet alleen belemmerd door de voorziening waar ze verblijven maar ze botsen eveneens op drempels in het reguliere jeugdwerk zoals lidmaatschap, engagement, beeldvorming,
- **Deelname aan het jeugdwerk moet het ongedwongen karakter benadrukken** en dit betekent de scheiding van beide werelden: begeleiding en zorg aan de ene kant en vrije tijd aan de andere kant. **Het is niet aan het jeugdwerk om de jongeren te problematiseren.**